

Л. Медведик
суддя Дрогобицького міськрайонного
суду Львівської області

ВИДОВА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ СУДОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

© Медведик Л., 2016

Розкрито систему розгалуження адміністративної юрисдикції судової системи. Визначено залежність юрисдикційної спрямованості судів від їх спеціалізації. Виділено ознаки, проаналізовано критерії та наведено приклади, за якими визначається та розмежовується адміністративна юрисдикція судових органів в Україні.

Ключові слова: адміністративна юрисдикція, судові органи, суд.

Л. Медведик

ВИДОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА АДМИНИСТРАТИВНОЙ ЮРИСДИКЦИИ СУДЕБНЫХ ОРГАНОВ УКРАИНЫ

Раскрыто систему разветвления административной юрисдикции судебной системы. Определена зависимость юрисдикционной направленности судов от их специализации. Выделены признаки, проанализированны критерии и приведены примеры, по каким определяется и разграничивается административная юрисдикция судебных органов в Украине.

Ключевые слова: административная юрисдикция, судебные органы, суд.

L. Medvedyk

THE CHARACTERISTIC OF TYPES OF ADMINISTRATIVE JURISDICTION OF THE COURT SYSTEM OF UKRAINE

The article reveals the branching of administrative jurisdiction of the judiciary. It defines the dependence of the court jurisdiction division on their specialization. The article determines features, analyses criteria and provides examples that characterize and differentiate the administrative jurisdiction of the court system in Ukraine.

Key words: administrative jurisdiction, court system, court.

Постановка проблеми. Судова влада як складова Державної влади в Україні є доволі точним механізмом, причому здатним до самовдосконалення та самоконтролю у своїй діяльності. Такі можливості досягаються завдяки розгалуженості та багаторівневій структурованості. Тим не менше, на практиці не перестає існувати проблема в отриманні не тільки законного та обґрунтованого рішення, а й взагалі отримання ефективного інструменту для вирішення того чи іншого питання. Доволі часто пов'язана вона з неможливістю закріплення усталеної практики у царині розмежування юрисдикції судових органів України. Швидкоплинні, не завжди виважені та нерідко зумовлені сьогоденною політичною доцільністю зміни до законодавства з боку суб'єктів законодавчої ініціативи, гальмують цей процес. Але ж право повинно бути захищеним в розумні строки.

Неодноразовою є практика проходження судовою справою двох інстанцій, після чого вищий спеціалізований суд закриває провадження, дійшовши висновку про необхідність розгляду такої справи у порядку іншого виду судочинства.

У наведеному сенсі дослідження юрисдикції судових органів стає чинником, який уможливить дотримуватися принципу правової визначеності як базової складової верховенства права.

Аналіз дослідження проблеми. Юрисдикція судових органів не перестає цікавити як практикуючих юристів, так і теоретиків, з погляду наукового пізнання. Свої наукові дослідження у цьому питанні сформулювали: М. Й. Вільгушинський, Д. О. Вовк, С. В. Глущенко, С. П. Головатий, В. В. Городовенко, О. В. Закропивний, М. І. Козюбра, Т. О. Кравчук, О. Е. Кузнецова, Р. О. Куйбіда, Д. М. Притика, В. В. Сердюк, О. С. Снідевич, С. П. Штелик та ін.

Мета роботи – розкрити значення юрисдикції судових органів у процесі захисту невизнаних, порушених чи оспорюваних прав та свобод громадян, інтересів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Виклад основного матеріалу Після схвалення доленосного Акта проголошення незалежності України законодавець, прийнявши Основний Закон, вклав у його зміст класичну модель поділу влад на законодавчу, виконавчу та судову. При цьому передбачив ключову норму, за якою юрисдикція судів поширюється на усі правовідносини, що виникають у державі.

Насамперед звернімося до самого поняття “адміністративна юрисдикція”, складових цього словосполучення, як їх подають авторитетні видання тлумачних словників. Отже, термін “адміністративний” застосовується здебільшого у значенні адмініструвати, тобто керувати установою, організацією, підприємством тощо; управляти; керувати бюрократично, за допомогою наказів і розпоряджень, замість конкретного керівництва [1, с. 8].

Стосовно органів правосуддя термін “юрисдикція” (*jus* – право; *dicō* – говорю) розуміється як встановлена законодавством сукупність повноважень для вирішення правових спорів і оцінки дій суб’єктів права з точки зору їх правомірності або неправомірності, що припускає підвідомчість і підсудність справ, що вирішуються [2, с. 39].

Також цей термін розглядається, як право чинити суд, розглядати і вирішувати правові питання. До того ж це є і сфера, на яку поширюється таке право [3, с. 926].

До цього потрібно додати, що вид (від лат. *species*) визначається як поняття, що утворюється за допомогою виділення загальних ознак в індивідуальних поняттях і саме має загальні ознаки з іншими видовими поняттями [4, с. 241].

Судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції, що передбачено у ст. 124 Конституції України. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні [5].

Присутність в конституційній моделі судової влади такого органу, що має конституційну юрисдикцію і здійснює конституційне судове правосуддя, дає змогу забезпечити конституційні принципи і стандарти взаємовідносин суспільства, держави і особи, визначив у своїй праці А. О. Селіванов, який також вказав, що юрисдикцію Конституційного Суду можна загалом сформулювати, як надане Конституцією України право єдиному органу правосуддя, наділеному винятковими повноваженнями, встановлювати конституційність актів та дій центральних органів влади, досліджувати через виявлення змісту конституційних норм, положень, конституційно-правових явищ (здійснювати тлумачення) та забезпечувати охорону Конституції, вирішуючи спірні правовідносини, які виникають у практичній діяльності суб’єктів права. Отже, конституційна юрисдикція вказує на виключне право говорити про конституційність нормативно-правових актів загальнодержавного значення, переводити свої юридичні висновки на рівень державного і суспільного визнання й обов’язковості незалежно від сфери регульованих відносин — державної, соціальної, міжнародної, політико-правової тощо [2, с. 39].

Це в ідеалі. А насправді, – набирає тривожних тенденцій практика прийняття актів Конституційним Судом України. Наприклад, можна розглянути цьогорічні акти: висновок у справі про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524) вимогам ст. 157 і 158 Конституції України (з 13 суддів – 10 окремих думок); висновок у справі про надання висновку щодо відповідності доопрацьованого законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524) у редакції від 26 січня 2016 року вимогам ст. 157 і 158 Конституції України (з 13 суддів – 5 окремих думок); рішення у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення “на наступній черговій сесії Верховної Ради України”, яке міститься у ст. 155 Конституції України (з 16 суддів – 6 окремих думок).

Загалом такі окремі думки викладені на папері, що сумарно у рази більший, ніж сам проголосований акт КСУ. У кожній з них ґрунтовно проаналізовано позиції, з яких той чи інший суддя не згідний з позицією суду.

Неабияку тривогу викликає те, що особливо у першому з наведених прикладів інститут “окремої думки” перетворився на поняття “переважаючої думки за протилежного результату”, адже рішення Конституційного Суду України приймаються та його висновки даються на пленарному засіданні, якщо за них проголосувало не менше як десять суддів Конституційного Суду України.

І якщо наведена статистика яскраво ілюструє форму проблеми, то її зміст найчіткіше відображається у змісті конкретної окремої думки судді КСУ. Наприклад, суддя КСУ М. І. Мельник навів та роз’яснив багато недоліків законопроекту реєстр. № 3524, зазначивши, що наслідком запровадження перелічених конституційних новел щодо судоустрою в Україні може стати обмеження права на судовий захист (ст. 8, 55 Конституції України). А загалом підсумував, що практика неналежного здійснення Конституційним Судом України конституційного контролю змін до Основного Закону України набула системного характеру [6].

Отже, не виключено, що після подальших подібних підходів до тлумачень державотворчих начал постане дилема або в удосконаленні суперечностей ч. 4 ст. 51, ст. 63 зі ст. 64 Закону України “Про Конституційний Суд України” з одночасним посиленням гарантій, передбачених ст. 28, або ж у докорінному переформатуванні цього органу з обов’язковою корективною квот та кількості інституцій, що призначають його членів.

Побудова системи судів загальної юрисдикції окреслена за принципами територіальності і спеціалізації, як це передбачено у ст.125 Конституції України.

Найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України. Вищими судовими органами спеціалізованих судів є відповідні вищі суди. Відповідно до закону діють апеляційні та місцеві суди. У наведеній відповідності вони й становлять ієрархічну систему судів загальної юрисдикції.

Згідно із ст. 18 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. Відомо, що провадження кожної із зазначених категорій справ здійснюється судом у порядку, визначеному окремим процесуальним законом. В такий спосіб спеціалізація судів загальної юрисдикції визначається з врахуванням цих 5 (п’яти) видів проваджень. До того ж у судах загальної юрисдикції може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ.

Також в ч. 3 цієї статті передбачено, що у місцевих загальних судах та апеляційних судах діє спеціалізація із здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх. Ця норма виписана частково, вона неузгоджена із ч. 5 ст. 26 цього закону, згідно з якою у складі апеляційного суду можуть утворюватися судові палати з розгляду окремих категорій справ.

Крім того, згідно зі ст. 21 згаданого закону, місцеві загальні суди за територіальною ознакою поділені на: районні, міжрайонні, районні у містах, міські та міськрайонні суди; за типом спеціалізації поділені на: місцеві господарські суди АРК, областей, міст Києва та Севастополя, а також місцеві окружні адміністративні суди та інші суди, передбачені процесуальним законом.

Інститут слідчих суддів (судді), які здійснюють повноваження з судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні у ч. 5 цієї статті, доволі суперечливо зараховано законодавцем до категорії складу місцевих загальних судів. Функціонування таких доцільно було б визначити як окрему спеціалізацію суддів місцевих загальних судів з розгляду окремих категорій справ. Ще більш непослідовне функціонування інституту слідчого судді в апеляційному суді зараховано вже до власних повноважень його голови.

Види апеляційних судів, визначені ст. 26 закону так, що у системі судів загальної юрисдикції діють апеляційні суди як суди апеляційної інстанції з розгляду цивільних і кримінальних, господарських, адміністративних справ, справ про адміністративні правопорушення. Такими, зокрема, визначено: апеляційні суди, апеляційні господарські суди, апеляційні адміністративні суди.

У системі судів загальної юрисдикції діють вищі спеціалізовані суди як суди касаційної інстанції з розгляду цивільних і кримінальних, господарських, адміністративних справ і такими є: Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України [7].

Як бачимо, порівняно з апеляційною інстанцією юрисдикція судів касаційної інстанції є вужчою, що зумовлено специфікою перегляду справ про адміністративні правопорушення в апеляційному порядку. Згідно з ч. 10 ст. 294 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), постанова апеляційного суду набирає законної сили одразу після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає [8].

Отже, спеціалізація судів є одним з визначальних чинників їх юрисдикційної спрямованості. Реалізація принципу спеціалізації дає можливість правового регулювання суспільних відносин певних видів [9]. Однак, незважаючи на доволі зрозумілу форму зовнішнього вияву, судочинство не залишилось без впливу загальнодержавних тенденцій суспільно-політичного та економічного розвитку. Одним з результатів новаторських підходів на шляху до захисту інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, під час здійснення ними владних управлінських функцій було прийняття законодавцем 6 липня 2005 року Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ). Власне цей захист відбувається шляхом передачі на вирішення адміністративного суду публічно-правового спору, у якому хоча б однією із сторін є вищезгадані органи влади. Відтак такий процес називається справою адміністративної юрисдикції (або адміністративної справи). Розгляд і вирішення адміністративних справ зараховані до компетенції адміністративного суду.

Згідно з ч. 2 ст. 4 КАСУ, юрисдикція адміністративних судів поширюється на усі публічно-правові спори, крім спорів, для яких законом встановлений інший порядок судового вирішення [10].

Наприклад, з цього приводу є роз'яснення Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України № 8 від 20.05.2013 року “Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів”, яка зазначає, що, вирішуючи питання про зарахування норми до публічного права, а спору – до публічно-правового, суди повинні враховувати загальнотеоретичні та законодавчі критерії; звертати увагу на те, що спір набуває ознак публічно-правового права за умов не лише наявності серед суб'єктів спору публічного органу чи посадової особи, а й здійснення ним (ними) у цих відносинах владних управлінських функцій, які необхідно розуміти як діяльність усіх суб'єктів владних повноважень з виконання покладених на них Конституцією чи законами України завдань [11]. При цьому навіть правила відмежування адміністративної юрисдикції від інших видів юрисдикції, встановлені у КАС України, та наголосив, що юрисдикція адміністративних судів може бути встановлена окремими законами України (“Про громадські об'єднання” [12], “Про виконавче провадження” [13] тощо).

Принагідно звернемося до норм згаданих законів. Так, у Законі України “Про громадські об'єднання” чітко визначено, що саме у порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України, повинні розглядатися справи про заборону діяльності відокремленого

підрозділу іноземної неурядової організації та про заборону громадського об'єднання. А в Законі України "Про виконавче провадження" вказано, що у такому самому порядку можуть бути оскаржені іншими учасниками виконавчого провадження та особами, які залучаються до проведення виконавчих дій, рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення; рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб).

Додатково можна зазначити, що у Законі України "Про доступ до публічної інформації" так само передбачено, що оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України [14].

Отримано тлумачення поняття "інший порядок судового вирішення", сутність якого полягає в аналізі тих чи інших правовідносин на предмет можливості їх перевірки за правилами адміністративного судочинства. Наприклад, вказано на:

– можливість перевірки у порядку адміністративного судочинства за правилами чинного законодавства та з урахуванням положень Кримінально-виконавчого кодексу України, правомірності дій, пов'язаних з прийняттям посадовою особою установи виконання покарань рішення щодо розкриття та перегляду кореспонденції, адресованої засудженому. Передусім цей висновок зумовлений посиланням на ст. ст. 537, 538 Кримінального процесуального кодексу України, як такі, у яких визначений вичерпний перелік питань, які вирішуються судом під час та після виконання вироків. Хоча таке твердження має перспективи для дискусії у контексті п. 14 ч. 1 ст. 537 КПК України, згідно з яким під час виконання вироків суд має право вирішувати інші питання про усілякі сумніви і суперечності, що виникають під час виконання вироку [15];

– можливість розгляду за правилами КАС України спорів, що виникають під час здійснення органами Казначейства розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів;

– належність до юрисдикції адміністративних судів спорів між випускниками навчальних закладів із дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із цими навчальними закладами з приводу визнання протиправними дій, зобов'язання донарахувати та виплатити недоотриману одноразову грошову допомогу, виплата якої гарантована державою та покладена на навчальний заклад;

– можливість оскарження до адміністративного суду дій місцевих державних організацій чи органів місцевого самоврядування щодо визначення розміру збитків, завданих власникам землі і землекористувачам, оскільки такі вчиняються суб'єктом владних повноважень у межах контролю за використанням та охороною земель.

Адміністративна юрисдикція суду передбачає також застосування:

– кримінального процесуального кодексу України для вирішення у передбаченому ним порядку питань, пов'язаних із застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження та інших процесуальних заходів;

– кримінально-виконавчого кодексу України з метою вирішення подання про застосування до особи примусового лікування, сплати штрафу, встановленого вироком суду, подання про звільнення від відбування покарання внаслідок психічної чи іншої важкої хвороби, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання або заміна невідбутої частини покарання більш м'яким;

– правовідносини за участі суб'єктів владних повноважень, які не врегульовані нормами цих кодексів і щодо яких немає спеціальних правил оскарження їх діяльності під час здійснення ними управлінських функцій, стосуються не кримінально-процесуальних, а публічно-правових відносин, а тому правомірність дій таких посадових осіб може перевірятися у порядку адміністративного судочинства;

– Кодексу України про адміністративні правопорушення для розгляду справ про адміністративні правопорушення, що перелічені у ст.ст. 221, 221-1 цього Закону; оскарження до суду заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;

– Цивільного процесуального кодексу України, за яким суди розглядають у порядку цивільного судочинства справи щодо: захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із цивільних, житлових, земельних, сімейних, трудових відносин; оскарження рішень третейських судів, про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів; оспорювання рішень міжнародного комерційного арбітражу, а також про визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.

Одні з них систематизовані та оновлені на основі практичної діяльності десятків років, інші потребують прийняття у новій редакції норм, покликаних регулювати відносини матеріального і процесуального змісту.

Розгалуження юрисдикційної діяльності сприяє реалізації правозастосувальної функції судом як загалом, так і окремо взятим суддею. Експерименти з об'єднанням усіх напрямів юрисдикцій судових органів під “одним дахом” несуть чималі загрози, особливо у період сучасної нестабільності у державі. Такий підхід після зовнішнього видимого спрощення доступу до правосуддя може обернутися невидимим внутрішнім дисбалансом у принципі застосування однакової судової практики до різних категорій справ та багатьох інших аспектів.

Висновки. Таке поняття, як адміністративна юрисдикція судових органів, потребує виваженого ставлення до себе законодавця, збалансованого підходу до змін та корегування, що, своєю чергою, унеможливить порушення принципу правової визначеності, очікуваності, утвердить універсальне право громадянина на судовий захист.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. Б. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с. 2. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя і конституційна юрисдикція в Україні (доктринальне визначення) / А. О. Селіванов // Право України. – 2010. – № 6. – С. 34–44. 3. Новий тлумачний словник української мови / уклад. В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Аконт, 1998. – Т. 4. 4. Іваненко Я. Л. Про види адміністративних неюрисдикційних проваджень / Я. Л. Іваненко // Право України. – 2010. – №11. – С. 240–247. 5. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>. 6. Мельник М. “Запропоновані зміни загрожують незалежності суддів і можуть призвести до обмеження права на судовий захист”. Окрема думка // Юридичний вісник України. – 2016. – № 4 (1073). – С. 4. 7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>. 8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. 9. Глуценко С. В. Принципи спеціалізації та інстанційності у діяльності Вищого спеціалізованого суду // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 4 (17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/Chaau/2012-4/content.html. 10. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. 11. Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 року № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/plenum_2013_05_20_n8/. 12. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. 13. Про виконавче провадження: Закон України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-14>. 14. Про доступ до публічної інформації: Закон

України від 13 січня 2011 року № 2939-VI // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
15. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Офіційний сайт Верховної Ради “Законодавство України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

REFERENCES

1. Velykyy tlumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [The Great Explanatory Dictionary of the Ukrainian Contemporary Language]. Uklad. i holov. red. B. T. Busel. Irpin', VTF “Perun” Publ., 2002. 1440 p.
2. Selivanov A. O. Konstytutsiynе pravosudiva i konstytutsiyna yurysdyktsiya v Ukraini (doktrynal'ne vyznachennya) [Constitutional Justice and Constitutional Jurisdiction in Ukraine (Doctrinal Interpretation)]. Pravo Ukrainy, 2010, vol. 6, pp. 34-44.
3. Novyy tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy [The New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Ukladachi V. Yaremenko, O. Slipushko. Kyiv, “Akonit” Publ., 1998, vol. 4.
4. Ivanenko Ya.L. Pro vydy administratyvnykh neyurysdyktsiynnykh provadzhen [On the types of administrative nonjurisdictional proceedings]. Pravo Ukrainy, 2010, vol. 11, pp. 240-247.
5. Zakon Ukrainy “Pro Konstytutsiynny Sud Ukrainy” [The Law of Ukraine “On Constitutional Court of Ukraine”]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр> (accessed 05.05.2016).
6. Mel'nyk M. “Zaproponovani zminy zahrozhuuyut' nezalezhnosti suddiv i mozhut' pryvesty do obmezheniya prava na sudovyy zakhyst” [Suggested changes threaten the independence of judges and can lead to restrictions on the right for judicial protection]. Yurydychnyy visnyk Ukrainy, 2016, vol.4 (1073), p. 4.
7. Zakon Ukrainy “Pro sudoustriy i status suddiv” [The Law of Ukraine “On Judicial System and Status of Judges”]. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2453-17> (accessed 05.05.2016).
8. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya [The Code of Laws of Ukraine on the Administrative Offense]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (accessed 10.05.2016).
9. Hlushchenko S. V. Pryntsypy spetsializatsiyi ta instantsiynosti v diyal'nosti Vyshchoho spetsializovanoho sudu [Principles of specialization and instantiation in the work of the Higher specialized court]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/Chaau/2012-4/content.html (accessed 07.05.2016).
10. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [The Code of Laws of Ukraine on the Administrative Judicature of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (accessed 05.05.2016).
11. Postanova Plenumu Vyshchoho administratyvnoho sudu Ukrainy “Pro okremi pytannya yurysdyktsiyi administratyvnykh sudiv” [The Decree of Plenum of the Higher Administrative Court of Ukraine “On the separate issues of administrative court jurisdiction”]. Available at: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/plenum_2013_05_20_n8/ (accessed 17.05.2016).
12. Zakon Ukrainy “Pro hromads'ki ob'ednannya” [The Law of Ukraine “On Public Associations”]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (accessed 10.05.2016).
13. Zakon Ukrainy “Pro vykonavche provadzhennya” [The Law of Ukraine “On Execution Proceedings”]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606-14> (accessed 17.05.2016).
14. Zakon Ukrainy “Pro dostup do publichnoyi informatsiyi” [The Law of Ukraine “On Access to Public Information”]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (accessed 11.05.2016).
15. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrainy [Criminal Procedural Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (accessed 20.05.2016).